

ardat de fills» sento a pagesos vells de Malgrat-Sta. Susanna (1971); el femení pertany també al provençal mistralenc: «lo castelan d'Eigllun emé sis estafié, / tau qu'uno *ardado* coucharello, / van a la casso d'Estereillo», *Calendau* (traduït «une meute pressante», XII, 1.4). No cal, doncs, partir del fr. ant. *herde* (avui alterat en *harde*), germanisme confinat a l'extrem Nord de França (angl. *herd*, al. *herde*), contra el que admeté Spitzer (*ZRPb*. LIII, 148-9), inversemblant ja a causa de la *a*-constant (mai *e*-) i la derivació en *-at*,¹⁰ *-ada* (estranya a *harde*, i que suggereix origen post-verbal), així com per raons geogràfiques. *Dardejar* que *AlcM* dona per 'vagar, rondar' i 'ferir de dard', maestr. 'fer estralls': «la escalfor de la guerra / de totes bandes *dardeja*» (Ga. Girona, *Seidia*, 98). D'ací sembla venir també un eiv. +*desdeiar* «estallar» (Pz. Cabrero), amb ultracorreció *rd* > *zd* afavorida per l'abundor dels derivats en *des*-, cf. en *AlcM* *dardellar* «ferir amb cop penetrant», i *dardar* «pegar, tupar fort».

Dardaire «callejero, biltrotero» (Belvitges, Lab. 1839). *Dardeig*; *dardellejar*; *dardeller*. De *dardell* ve potser també *endardellar*: almenys en part és així (etim. pop.), però crec que el punt de partida real fou bàsicament *en-dedalar* (veg. DÈDAL). *Darder*. *Dardera* (*D*Ag., monja de certa congregació: sens dubte perquè anaven a cuidar a domicili, doncs traslladant-se d'ací d'allà).

Dardameri (-omeri), 1582, 'agabellador'; com que també s'escriu amb *-ar* («*dardanari*: monopolista» com ant. en Belv. i Lab. 1835), és clar que la vocal penúltima hagué de ser àtona i l'accent a la *i*; potser doncs *dardamarins, amb dilació de la nasalitat, i rotacisme en lloc de *dardabasins*, afí al mot rar cast. *dardabasi* nom d'un ocell de rapinya (*DCEC*).⁴

¹ «O *ardilón* ye una puga, que con una armilla el clavan a la maderana» em descriuen el 1965; Schmitt, *Terminologie Pastorale*, p. 124, parlant d'un «chaudron» a Bielsa: «on le transport au moyen d'une anse, et cette anse tourne dans deux oreilles».

² En alguns llocs hi ha encreuaments. En una cançó d'escarnho port. ant. *farðilhon* «argola da five-la do cinto» (*cuitel cachado, cinta seu farðilhon*), on deu haver-hi contaminació de *fiavela* o ultracorreció d'una *h*- aspirada francesa: és la lliçió tant dels dos mss. (*Canc. Vatic.* i *CBibliNac.*), que sense bones raons CMichaëlis volia esmenar en *fercilhon* i Rodrigues Lapa (*Cant. d'Escarnho*, 57.16, i pàgina 699) en *farcilhon*. D'altra banda en Lauraguès *artelhou* «lobule de l'oreille» (*RLR* xxxv, 281) hi ha encreuament amb ARTICULUM (ço mer derivat d'aquest?). — ³ Potser de la idea de 'vibrar' podria sortir el basc (Anav., guip., lab.) *dirdiratu* «reverberar, brillar», nav. occid. *dirdari* «splendor, brillor» (Larraun), en el qual, però deu haver contribuït la creació expressiva admesa en *BRILLAR*.

⁴ No se n'ha indicat cap etimologia oriental ni altra, a part de l'enllaç amb noms romànics de formació expressiva que indico allà. ¿Potser compost d'un substantiu mossàrab (afí a aqueixos) o àrabic

que signifiqui 'astor', etc. (com *td'ir* 'ocell') + l'àr. *abbasi* 'astor dels Abbàssides'?

Dardar, *dardejar*, *dardell*, *dardellar*, *dardelleig*, *darder*, *dardera*, *dardill*, *dardó*, V. *dard* *Dardoll* (baix emp., *AlcM*), potser de *dosdoll (*zd* > *rd*, com en *prebosde* > *paborde*, etc.) resultant d'un encreuament dels sinònims *dosill* × *doll* (ajudant-hi la influència del para-sinònim *borboll*).

DARGA i també *adarga* 'escut de couro', de l'àr. *dárqa*, *dáraqa*, id. □ 1.ª doc.: fi S. XIII, *Crón.* de Jaume I.

«Los sarraïns, ab les *adargues* e espaes treytes ---», Jaume I (Ag., p. 134), forma que també apareix en JoMartorell: «e de cascun mig feren una tarja a manera de *adargua*» (Ag. I, 168) i en el doc. valencià de 1438 (*AlcM*), però *darga* en Muntaner (§ 227) i docs. de 1430, 1515, etc. (sovint en les combinacions

amb article singular *ladarga*, *unadarga* que igual es poden tallar de totes dues maneres); i la forma que usà Desclot era encara *dàraca*: «anà ferir un sarraí de la lança, que la *dàraqua* li passà» (§ 89, *NCl*. III, 93.27, 94.14, 15, 21); «*adargues*: cetra vel scuta plana e cocto corio; *adarga* quadrada y voltada: pelta quadrata et inflexa», OPou (*TbPu.*, 171, 172). En el *DCEC*, s. v. *adarga* aplego les formes castellanés i fonamentó i discuteixo l'etimologia; arag. ant. *adarga* i *adàraga* (c. 1350 furs, *RFE* xxii, 113-4). En àrab

dàraqa ja apareix en autors orientals del principi i de la fi del S. x, *dàraqa* en el nostre *RMa*. i *dàrca* junt amb *darâca* en *PAlc*; altrament a la Península i a Europa el mot àrabic se sumà amb un quasi-sinònim TARGA de procedència europea, segons sembla germànica. Per comparació de forma *darga* «gel flotant en un riu», que *AlcM* localitza en el Baix Segre, i Ed. Fontserà confirmava c. 1925, definint-ho així al marge del seu *DOrt*.

⁵ DERIV.: *Adargar* 'cobrir amb la darga' [Muntaner]; *adargasa*; *adargament*. *Adarguer* 'el qui feia dargues'. D'un *adargueria* deu ser metàtesi (amb intrusió de l'article àrabic, després) un *ardargueria > *aldargaria* hapax que apareix amb un sentit com 'encrostissada de bocins d'ametlles o fruitetes semblants' en una recepta del *Llibre de Cuina* val. del S. xiv: «si vols fer let d'ametlles bullides, ages una escudella d'ametlles parades, e pica-les, e puyes ages tal *aldargarie* com les ametlles, e cola-les ab bell drap ---» (*BSCC* xvi, 176, mal imprès *talal dagarie*). *Darguejar*. *Dargó*

[c. 1460].

Darnera, forma falsa i inexistent, que indiquen *D*Ag. i *AlcM*: és *Arnera*.

⁵ *Darnius*: *AlcM* sembla atribuir-me a mi una insostenible etimologia germànica d'aquest nom de poble; com vaig indicar (*E. T. C.* I, 55, n. 83, i *Du Nouveau sur la Top. Oc.*) l'etimologia de *Darnius*, com la de *Darnaculleta* (*Darna*, etc.), és cèltica (cf. *ESDARNEGAR*).